

שלום רב,

הנדון: התרעה על פגיעה בזכות הגישה לערכאות ובפעילות ארגוני החברה האזרחית

אנו, ראשי ארגונים המרכיבים את החברה האזרחית בישראל, פונים אליך בדאגה רבה בעקבות תקדים שארע לאחרונה, שלטעמנו מהווה איום חמור על הזכות הבסיסית של פרטים וארגונים לפנות לערכאות משפטיות בנושאים הקשורים לטובת הציבור, ופוגע פגיעה חמורה בדמוקרטיה.

1. לאחרונה פורסם כי פרקליטות מחוז דרום הגישה הודעת צד ג' נגד עמותת "אדם טבע ודין" והעמותה להצלת עמק ססגון במסגרת תביעה אזרחית שהגיש היזם יואב איגרא נגד הוועדה המחוזית דרום.
2. בהודעתה טוענת המדינה כי אם תימצא אחראית לעיכוב באישור תוכנית לבניית מלון הרי שיש להטיל אחריות המשפטית ואת תשלום הפיצויים על הארגונים הסביבתיים, לאחר שבית המשפט המחוזי לעניינים מינהליים קיבל עתירה שהגישו ועקב כך טרם אושרו תכניותיו של היזם.
3. המדובר באקט אבסורדי ובלתי ראוי מכל בחינה, ואנו קוראים לך להורות לפרקליטות לחזור בה מהודעתה.
4. מעבר לעניין הספציפי הנוגע לארגון אדם טבע ודין, ברצוננו להדגיש את ההשלכות השליליות העקרוניות שעלולות לצמוח מתקדים מסוכן זה. העמדת עותרים ציבוריים כנתבעים בנוזיקין בגין הליכים משפטיים לגיטימיים שבהם נקטו, תהווה מכה אנושה לעותרים ציבוריים בכלל, ולארגוני החברה האזרחית בפרט, אך בעיקר לאינטרס הציבורי עצמו שאותו אמורה הפרקליטות לייצג.
5. אין זה סביר, שעותר ציבורי תם לב, הפועל ללא כל אינטרס אישי נוכח הפרת חוק בה נתקל, ייאלץ להביא בחשבון גם את האפשרות שאם יתלונן או יפנה לערכאות הוא ימצא עצמו מתמודד עם תביעות נזיקין בשל עצם חשיפת אי החוקיות במעשי הרשות השלטונית ובשל ניסיונו הלגיטימי להביא להקפדה על מינהל תקין ושמירה על שלטון החוק ועל זכויות האדם.
6. בנסיבות אלו, התובענה שהגישה הפרקליטות מסבה פגיעה של ממש בזכות הגישה לערכאות, בשלטון החוק, במאבק למען זכויות האדם ובהשתתפות פעילה של אזרחים בהליך הדמוקרטי. אלה הם ערכים ואינטרסים ראשוניים במעלה, שעל המדינה לשמר ולקדם.
7. אכן, ההליכים שיזמה הפרקליטות נגד אדם טבע ודין נשענים על "עילה" מופרכת. מן הראוי שתמנע מהמדינה להגיש תביעות סרק מעין אלה ואף תתייצב בבתי המשפט כל אימת שמאן דהוא אחר ינסה לנקוט בדרך זו.

8. הגם שאין לעלות על הדעת שבתי המשפט יתנו יד לתביעות מסוג זה, עדיין ישנו מחיר כבד שבו נושא עותר ציבורי אשר מוצא עצמו נתבע בנסיבות כאמור. במקרה זה מדובר מצד אחד ב"אדם טבע ודין" שהינו ארגון איתן ובעל יכולות משפטיות, ומצד שני בעמותת תושבים שאין ביכולתה להתמודד עם תביעות מסוג זה, הן מבחינה המשפטית, ובעיקר מבחינה כלכלית. זאת, גם כאשר התביעה עמה הוא נאלץ להתמודד הינה תביעה נטולת בסיס משפטי.
9. על כן, עצם הפעולה של הגשת תביעה כפי שנעשה במקרה הנדון היא בעלת מאפייני השתקה ("SLAPP"), המדכאת מעורבות ציבורית ואף פוגעת בחופש הביטוי.
10. לאור כל האמור, מעבר לטיפולך במקרה הקונקרטי, אנו מבקשים כי תצא הנחיה עקרונית ברורה ומפורשת מטעמך לפיה על הפרקליטות להימנע מהגשת תביעות מסוג זה מעתה והלאה בנסיבות דומות.

בכבוד רב,

א.ס.ף - ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל	עו"ד מיכל פינצ'וק
אזרחים למען הסביבה	עו"ד ג'מילה הרדל ואכים וליאורה אמיתי
אחותי - למען נשים בישראל	שולה קשת
אמון הציבור	גלית אבישי
במקום	ד"ר דליה דרומי
האגודה לזכויות האזרח	חגי אלעד
הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל	ד"ר ישי מנוחין
החברה להגנת הטבע	ניר פפאי
הטלויזיה החברתית	אהוד שם טוב
העמותה לדמוקרטיה מתקדמת	שבי גטניו
העמותה לכלכלה בת-קיימא	עידן דורפמן
העמותה לצדק סביבתי	כרמית לובנוב
הקשת בערד	ד"ר בתיה רודד
התנועה לאיכות השלטון	אלי סולם
התנועה לחופש המידע	אלונה וינוגרד
חדו"ש	אורי רגב
חיים וסביבה – ארגון הגג של שוחרי איכות החיים והסביבה	נאור ירושלמי
ידיד – מרכזי זכויות בקהילה	שרי רבקיין
יוזמת האנרגיה הטובה	איל ביגר
יצירה התפתחותית	תמיר כהן
מבוי סתום	עו"ד בתיה כהנא דרור
מגמה ירוקה	מור גלבוע
מוקד סיוע לעובדים זרים	עו"ד רעות מיכאלי
מורשתנו	אדי ז'נסקר
מרכז אדווה	יוסי דהאן
קרן נשים למען זכויות אדם	רוני המרמן
שתיל	רונית הד
תחבורה היום ומחר	תמר קינן
תנועת "עתידנו" - למען עתיד העבודה הסוציאלית בישראל	יעל לויין ואפרת לוי

העתק: מר משה לדור, פרקליט המדינה